

"מזל טוב! השר משה מונטיפיורי חוגג תשעים", בשרו העתונים היהודיים ברחבי העולם. גם בעיר ראדום, שבה כהן הרב מוהליבר כרב העיר, הפך יום הולדתו התשעים של השר מונטיפיורי לשיחת היום.

"למה כלם מתרגשים כל כך מיום הולדת של איזה יהודי עשיר שחי באנגליה?" שאל שרגא, בעל המכלת היהודית בראדום, את ראובן, שבדייק נכנס למכלת לקנות חלב.

"אינך מכיר את משה מונטיפיורי? הוא כל כך עשיר ובכל זאת לא בחר להתפנק ולחיות חיי תענוגות, אלא להקדיש את זמנו, כספו וכוחותיו לפעילות צבורית ולעזרה ליהודים בכל העולם, ובמיוחד בארץ ישראל. לכבודו החליטו ליסד את קרן 'מזכרת משה' שמטרתה לעזור ליהודים המעטים שגרים בארץ ישראל. שרגא, פדאי גם לך לתרם לקרן 'מזכרת משה' ולזכות להיות שותף במצות ישוב הארץ!"

באותם הימים היה הרב מוהליבר שקוע כל כולו בתפקידו ברבנות העיר ראדום. הוא ענה על שאלות הלכתיות, השתתף בארועים קהלתיים, עזר לנזקקי העיר, למד תורה ולמד את הרבים. כשהתפרסם דבר חגיגות התשעים לכבודו של השר מונטיפיורי נחשף הרב מוהליבר לחייהם של יהודי ארץ ישראל.

הרב מוהליבר העריך את היהודים שחיים בארץ האבות ומותרים על עשר ונחות בארצות הגולה. כשהתפרסמו קריאות לתרם לקרן "מזכרת משה" עבר בין אנשי קהלתו ונסה לשכנע: "רבותי, הגיע הזמן לשוב לארץ ישראל, לישוב אותה ולהפריח את השממה אחרי אלפי שנות גלות! יש לכם הזדמנות פז להשתתף במשימה ולתרם למען המטרה החשובה".

אנשי ראדום התלהבו מדברי הרב מוהליבר ותרמו בעין יפה. הרב ידע בודאות: "לא לחנם היהודים מתגייסים לעזרת ארץ ישראל. הם חפצים לחזור הביתה! שיבת עם ישראל לארצו היא מטרת חיי, ומעשה אקדיש את כל זמני וכוחותי למטרה הקדושה הזאת".

קרן "מזכרת משה" אמנם לא שגשגה, והצליחה לבנות רק מספר קטן של בתים בירושלים, אך את לבו של הרב מוהליבר היא הצליחה לשבות. מעתה היה הרב מוהליבר לצינוני בכל מאודו. הוא הרגיש שהפעילות למען ישוב הארץ תצליח להניב פרות ולא רחוק היום שבו העם היהודי ישוב למולדתו הקדושה. "אך כיצד יצליחו יהודים לעלות לארץ שוממה ומסכנת ולהתיישב בה?" תפסו מחשבות את לבו. "איך ידע מהו הזמן הנכון להתחיל את המהלך החשוב הזה?"

חמש שנים לאחר מכן קרה דבר נורא. שוב נחת אסון כבד על יהדות רוסיה. ברחבי האימפריה הרוסית תקפו גוויים מקומיים את היהודים על לא עול בכפם. יהודים רבים נכגעו קשות, בתייהם נשרפו, חנויותיהם נשדדו והמונים נותרו ללא קורת גג ובלי פרנסה. בעקבות הפרעות, אשר כנו "הסוכות בנגב", החלו רבבות יהודים לברח מרוסיה לאמריקה.

כששמע הרב מוהליבר על הפרעות הנוראיות שנחתו על אחיו היהודים הוא הזדעזע קשות, אך בסתר לבו התעוררה תקווה: "הרי הקדוש ברוך הוא לא מותיר לנו מקום לספק! הגלות מקיאה אותנו מתוכה. הגיעה השעה לשוב לארץ ישראל. גאלתנו מתחילה!"